

“อัครสาวกา ปน ภนฺเต กิ ํ กริสูติ ํ”

(อ. ภิกษุ ท. พุทธภาษิต) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ กิ ํ อ. พระอัครสาวกา ท. กระทำแล้ว (ซึ่งกรรม) อะไร” ดังนี้ ํ

“อัครสาวกาภวาย ปตฺถนํ กริสู ํ”

(อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า “(อ. พระอัครสาวกา ท.) กระทำแล้ว ซึ่งความปรารถนา เพื่อความเป็นแห่งพระอัครสาวกา” ํ

อิโต กปฺปสฺตสทฺสสาธิกสฺส ทิ กปฺปํ อสงฺเขยฺยสฺส มตฺถเก สาริปปุโต พฺราหฺมณฺมทาสาลกุเล นิพฺพุตฺติ, นามเณ สรทมาณโว นาม อโหสิ ํ

ดังจะกล่าวโดยย่อ อ. สาริบุตร บังเกิดแล้ว ในตระกูลแห่งพราหมณ์ผู้มหาศาล ในที่สุด แห่งอสงฺเขย แห่งกัปป ท. อันยังด้วยแสนแห่งกัปป (แต่ภักทกัปป) นี้, เป็นผู้ชื่อว่าสรทมาณพ โดยชื่อ ได้เป็นแล้ว ํ

โมคคัลลานโ คหปติมหาศาลกุเล นิพฺพุตฺติ, นามเณ สิริวฑฺฒณฺมกฺขมฺปิโก นาม อโหสิ ํ

อ. โมคคัลลานะ บังเกิดแล้ว ในตระกูลแห่งคฤหบดีผู้มหาศาล, เป็นผู้ชื่อว่าสิริวฑฺฒณฺมกฺขมฺปิ โดยชื่อ ได้เป็นแล้ว ํ

เต อุโปปี สหปสฺสุกัปปิกา สหายกา อเหตุ ํ

(อ. มาณพ ท.) แม้ทั้งสอง เหล่านั้น เป็นสหาย ผู้เล่นซึ่งผู้ร่วมกัน ได้เป็นแล้ว ํ

สรทมาณโว ปิตุจฺเจยน กุลสนฺตํ มหาชนํ ปฏิปชฺชิตฺวา เอกทิวสํ รโหคโต จินฺตลึ “อหํ อธิโลกตฺตภาวเมว ชานามิ, โน ปริโลกตฺตภาวํ; ชาทสฺสตฺตานญฺจ มรณํ นาม ชฺวํ, มยา เอกํ ปพฺพชฺชํ ปพฺพชฺชิตฺวา โมกฺขชมฺมคเวสนํ (P96) กาคุ ํ วญฺญตฺติ ํ”

อ. มาณพชื่อว่าสรทหะ ครอบครองแล้ว ซึ่งทรัพย์มาก อันเป็นของมีอยู่แห่งตระกูล โดยกาลอันล่วงไปแห่งบิดา ผู้ไปแล้วในที่ลับ ในวันหนึ่ง คิดแล้ว ว่า “อ. เรา ย่อมรู้ ซึ่งอัตภาพในโลกนี้นั้นเทียว, (อ. เรา) ย่อมไม่รู้ ซึ่งอัตภาพในโลกอื่น, อนึ่ง ชื่อ อ. ความตาย แห่งสัตว์ผู้เกิดแล้ว ท. เป็นธรรมชาติยั่งยืน (ย่อมเป็น), อ. อัน- อันเรา บวชแล้ว -บวช อย่างหนึ่ง กระทำ ซึ่งการแสวงหาซึ่งธรรมเป็นเครื่องหลุดพ้น ย่อมควร” ดังนี้ ํ

โส สหายกํ อุปสงฺกมิตฺวา อาห “สมฺม สิริวฑฺฒ อหํ ปพฺพชฺชิตฺวา โมกฺขชมฺมํ คเวสิสฺสามิ, ตวํ มยา สหุธิ ปพฺพชฺชิตุํ สกฺขิสฺสลึ, น สกฺขิสฺสลึติ ํ

(อ. มาณพชื่อว่าสรทหะ) นั้น เข้าไปหาแล้ว ซึ่งสหาย กล่าวแล้วว่า “ดูก่อนสิริวฑฺฒ ผู้สหาย อ. เรา บวชแล้ว จักแสวงหา ซึ่งธรรมเป็นเครื่องหลุดพ้น, อ. ท่าน จักอาจ เพื่ออันบวช กับ ด้วยเรา (หรือ หรือว่า อ. ท่าน) จักไม่อาจ” ดังนี้ ํ

“น สกฺขิสฺสสามิ สมฺม, ตวํเยว ปพฺพชาหิติ ํ

(อ. ภูมพชื่อว่าสิริวฑฺฒ กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนสหาย (อ. เรา) จักไม่อาจ, อ. ท่านนั้นเทียว จงบวช” ดังนี้ ํ

โส จินเตลี “ปรโลก คจฺจนโต สหาย วา ภาติมิเตเต วา คเหตฺวา คโต นาม นตฺถิ, อตฺตนา กตํ อตฺตโนว โหติติ ฯ

(อ. มาณพชื่อว่าสฺรหะ) นั้น คิดแล้วว่า “(อ. บุคคล) ผู้ไปอยู่ สู่โลกอื่น ชื่อว่า ผู้พาเอา ซึ่งสหาย หรือ หรือว่า ซึ่งญาติและมิตร ท. แล้วจึงไปแล้ว ย่อมไม่มี, (อ. กรรม) อันอันตนกระทำแล้ว ย่อมมี แก่ตนเทียว” ดังนี้ ฯ

โตโต รตนโกฏฺฐาคารํ วิวราเปตฺวา กปณทฺธิกาวณิพฺพกยาจกานํ มหาทานํ ทตฺวา ปพฺพตปาหํ ปวิสิตฺวา อิลิปพฺพชฺชํ ปพฺพชฺชิ ฯ

ในลำดับนั้น (อ. มาณพชื่อว่าสฺรหะ ยังบุคคล) ให้เปิดแล้ว ซึ่งเรือนคลังแห่งรัตนะ ให้แล้ว ซึ่งทานใหญ่ แก่คนกำพร้าและคนผู้ไปสูหนทางไกลและวณิกและยาจก ท. เข้าไปแล้ว สู่เชิงแห่งภูเขา บวชแล้ว บวชโดยความเป็นแห่งฤาษี ฯ

ตสฺส เอโก เทวํ ตโยติ เอวํ อนุปพฺพชฺชํ ปพฺพชิตฺวา จตฺตสฺสตฺตติสทสฺสมตฺตา ชฺฉิลลา อเหตุํ ฯ

(อ. ชน ท.) บวชแล้ว บวชตาม (ซึ่งมาณพชื่อว่าสฺรหะ) นั้น อย่างนี้ คือ (อ. ชน) คนหนึ่ง, (อ. ชน ท.) สอง, (อ. ชน ท.) สาม, เป็นชฺฉิล ผู้มีพันเจ็ดสิบสี่เป็นประมาณ ได้เป็นแล้ว ฯ

โส ปญฺจ อภิณฺเฎา อภฺจ จ สฺมาปตฺติโย นิพฺพตฺเตตฺวา เตสํ ชฺฉิลานํ กสิณปริกมฺมํ อาจิกฺขิ ฯ

(อ. ดาบสชื่อว่าสฺรหะ) นั้น ยังอภิณฺเฎา ท. ห้า (ด้วย) ยังสมาบัติ ท. แปด ด้วย ให้บังเกิดแล้ว บอกแล้ว ซึ่งการปริกรรม ซึ่งกสิณ แก่ชฺฉิล ท. เหล่านั้น ฯ

เตปิ สพฺเพ ปญฺจ อภิณฺเฎา อภฺจ จ สฺมาปตฺติโย นิพฺพตฺเตสฺสุ ฯ

(อ. ชฺฉิล ท.) ทั้งปวง แม้เหล่านั้น ยังอภิณฺเฎา ท. ห้า (ด้วย) ยังสมาบัติท. แปด ด้วย ให้บังเกิดแล้ว ฯ

เตน สมเยน อนินฺมทสฺสี นาม พุทฺโธ โลเก อุทฺปาติ ฯ

โดยสมัย นั้น อ. พระพุทธเจ้า พระนามว่าอนินฺมทสฺสี ได้เสด็จอุบัติแล้ว ในโลก ฯ

นครํ จนฺทวตี นาม อโหสิ ฯ

อ. พระนคร เป็นพระนครชื่อว่าจันทวตี ได้เป็นแล้ว ฯ

ปิตา ยสฺวนโต นาม ชตฺติโย, มาตา ยโสธรา นาม เทวี, โภติ อชฺชุนรฺกฺโข, นิสฺโส จ อนินฺโม จ เทวอคฺคสาวกา, วรุณํ นาม อุปฺภฺจโก, สุนฺทรา จ สุมฺนา จ เทวอคฺคสาวิกา; อายุ วสฺสสทฺสทสฺสํ อโหสิ, สรีรํ อภฺจปญฺเฎาสทฺตพฺเพธํ, สรีรปฺปภา ทฺวาทสโยชนํ ผริ, ภิกฺขุสทฺสทสฺสํ ปริวารํ อโหสิ ฯ

อ. พระบิดา เป็นกษัตริย์ พระนามว่ายสวันตะ (ได้เป็นแล้ว), อ. พระมารดา เป็นพระเทวี พระนามว่ายโสธรา (ได้เป็นแล้ว), อ. ต้นรากฟ้า เป็นต้นไม้เป็นที่ตรัสรู้ (ได้เป็นแล้ว), (อ. พระเถระ ท.) สอง คือ อ. พระเถระชื่อว่านิสกะด้วย คือ อ. พระเถระชื่อว่าอนินฺมด้วย เป็นพระอัครสาวก (ได้เป็นแล้ว), อ. พระเถระ ชื่อว่าวรุณะ เป็นอุปัฏฐาก (ได้เป็นแล้ว), (อ. พระเถรี ท.) สอง คือ อ. พระเถรีชื่อว่าสุนทราด้วย คือ อ. พระเถรีชื่อว่าสุมณด้วย เป็นพระอัครสาวิกา (ได้เป็นแล้ว),

อ. แสนแห่งปี เป็นพระชนมายุ ได้เป็นแล้ว, อ. พระสรีระ เป็นสรีระมีศอกทำลิบแปดเป็นส่วนสูง (ได้เป็นแล้ว),
อ. พระรัศมีแห่งพระสรีระ แผ่ไปแล้ว ตลอดโยชน์สิบสอง, อ. แสนแห่งภิกษุ เป็นบริวาร ได้เป็นแล้ว ฯ

โส เอกทิวส์ ปจจุสกาล มหากรุณาสมาปตติโต วุฏฺจาย โลกั โวลเกนโต สรททาปสํ ทิสฺวา “อชฺช มยฺหํ
สรททาปสสฺส (P97) สนฺติกํ คตปจฺจเยน ธมฺมเทสนา จ มหตี ภวิสฺสตี, โส จ อคฺคสาวกฺกุจฺจํ ปตฺถสฺสตี, ตสฺส
สหายโก สิริวฑฺฒณฺณมฺปิโก พุติยสาวกฺกุจฺจํ ปตฺถสฺสตี, เทสนาปริโยสานเณ จสฺส ปริวารา จตฺตตฺตติสฺสสฺสขฺวิลา
อรหตฺตํ ปาปฺปนิสฺสนฺติ; มया ตตฺถ คนฺตุํ วุฏฺฐิตีติ อตฺตโน ปตฺตจิวฺรมาทาย อญฺญํ ภณฺจิ อนามนฺเตตฺวา สีโห วิย
เอกจโร พุทฺธา, สรททาปสสฺส อนฺเตวาสิเกสฺส ผลาผลตฺถาย คเตสฺส, “พุทฺธภาวํ เม ชานาตฺตุตี, ปสฺสนตฺสเสว
สรททาปสสฺส, อาภาสโต โอตฺริตฺวา ปจฺวิยํ ปติฏฺฐาสิ ฯ

ในวันหนึ่ง (อ. พระพุทธเจ้าพระนามว่าอโนมทัสสี) นั้น เสด็จออกแล้ว จากสมาบัติอันประกอบแล้วด้วยพระกรุณาใหญ่
ในกาลเป็นที่จัดเฉพาะซึ่งความมืด ทรงตรวจดูอยู่ ซึ่งโลก ทรงเห็นแล้ว ซึ่งดาบสชื่อว่าสวระ (ทรงดำริแล้ว) ว่า “อ. พระ
ธรรมเทศนา เป็นเทศนาใหญ่ จักเป็นด้วย (อ. ดาบสชื่อว่าสวระ) นั้น จักปรารภนา ซึ่งตำแหน่งแห่งอัครสาวกด้วย,
อ. ญุมพี่ชื่อว่าสิริวัฑฒ์ ผู้เป็นสหาย (ของดาบสชื่อว่าสวระ) นั้น จักปรารภนา ซึ่งตำแหน่งแห่งสาวกที่สองด้วย อ. ชฎิลผู้
มีพื้นเจ็ดสิบสี่เป็นประมาณ ท. ผู้เป็นบริวาร (ของดาบสชื่อว่าสวระ) นั้น จักบรรลु ซึ่งพระอรหัต ในกาลเป็นที่สุดลงรอบ
แห่งเทศนาด้วย เพราะปัจจัย แห่งเรา ไปแล้ว สู้สำนัก ของดาบสชื่อว่าสวระ ในวันนี้, อ. อัน- อันเรา ไป (ในที่) นั้น ย่อม
ควร” ดังนี้ ทรงถือเอาแล้ว ซึ่งบาตรและจีวร ของพระองค์ ไม่ตรัสเรียกมาแล้ว ซึ่งใคร ๆ อื่น เป็นผู้เสด็จเที่ยวไปพระองค์
เดียว รวากะ อ. สีหะ เป็น, ครั้นเมื่ออันเตวาสิก ท. ของดาบสชื่อว่าสวระ ไปแล้ว เพื่อประโยชน์แก่ผลไม้น้อยและผลไม้
ใหญ่, (ทรงอธิษฐานแล้ว) ว่า “(อ. ดาบสชื่อว่าสวระ) จงรู้ ซึ่งความที่แห่งเราเป็นพระพุทธเจ้า” ดังนี้, เมื่อดาบสชื่อว่าสวระ
เห็นอยู่นั้นเที่ยว, เสด็จข้ามลงแล้ว จากอากาศ ประทับยืนอยู่เฉพาะแล้ว บนแผ่นดิน ฯ

สรททาปโส พุทฺธานุภาวญฺเฆว สรีรินฺปิพฺตติญฺจ ทิสฺวา ลกฺขณมนฺเต สมนฺนสิตฺวา “อิเมหิ ลกฺขณเหติ สมนฺนาคโต นาม
อคารมชฺเฒ วสนฺโต ราชา โหติ จกฺกวตฺตี, ปพฺพชนฺโต โลเก วิวูฏฺจนฺโต สพฺพพญฺญพุทฺโธ โหติ; อโย บิริโส นิสฺสํสยํ
พุทฺโธติ ชานิตฺวา ปจฺจุคฺคมนํ กตฺวา ปณฺจปติฏฺฐิเตน วนฺทิตฺวา อาสนํ ปณฺญาเปตฺวา อทาลิ ฯ

อ. ดาบสชื่อว่าสวระ เห็นแล้ว ซึ่งอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าด้วยนั้นเที่ยว ซึ่งความสำเร็จแห่งพระสรีระด้วย พิจารณาแล้ว
ซึ่งมนต์เป็นเครื่องหมายซึ่งลักษณะ ท. รู้แล้ว ว่า “(อ. บุคคล) ชื่อ ผู้มาตามพร้อมแล้ว ด้วยลักษณะ ท. เหล่านี้ เมื่ออยู่
ในท่ามกลางแห่งเรือน เป็นพระราชา ผู้จักรพรรดิ ย่อมเป็น, เมื่อบวช เป็นพระสัพพัญญูพุทธเจ้า ผู้มีกิเลสเพียงดังเครื่อง
มุงบังอันเปิดแล้ว ในโลก ย่อมเป็น, อ. บุรุษ นี้ เป็นพระพุทธเจ้า (ย่อมเป็น) โดยความไม่มีแห่งความสงสัย” ดังนี้ กระทำ
แล้ว ซึ่งการต้อนรับ ถวายบังคมแล้ว ด้วยการตั้งไว้เฉพาะแห่งองค์ทำ ปูลาดแล้ว ซึ่งอาสนะ ได้ถวายแล้ว ฯ

นิสีทิ ภควา ปณฺญตฺตาสเน ฯ

อ. พระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับนั่งแล้ว บนอาสนะอันดาบสปูลาดแล้ว ฯ

สรททาปโสปี อตฺตโน อนฺจุณฺวิกํ อาสนํ คเหตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ ฯ

แม่ อ. ดาบสชื่อว่าสรทะ ถือเอาแล้ว ซึ่งอาสนะ อันสมควร แก่ตน นิ่งแล้ว ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง ฯ